

O sytuacji finansowej samorządów

Autor: źródło: Fundacja

Rozwoju Demokracji Lokalnej

Czego potrzebują gminy, powiaty i województwo, aby móc efektywnie pracować na rzecz mieszkańców? Normalności, partnerstwa i stabilnych dochodów.

W debacie dotyczącej sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego (JST) wziął udział marszałek Adam Struzik. Ostatnie 3 lata nie były dobrym czasem dla samorządów. Pandemia, wojna w Ukrainie, szalejąca inflacja, ale też niekorzystne zmiany wynikające z Polskiego Ładu to trudności, z którymi mierzą się również mazowieckie gminy i powiaty.

Zmniejszają się dochody samorządów

Od początku 2022 r. dochody samorządowe z tytułu udziału w podatkach dochodowych ustalane są według nowych reguł. Dochody z PIT – to zazwyczaj największe i najważniejsze wpływy ujęte w samorządowym budżecie. Dzięki nim jednostki mogą realizować zadania samorządu terytorialnego. Tym samym mogą wpływać na polepszenie jakości życia mieszkańców oraz realizować inwestycje.

Od początku 2022 r. dochody samorządowe z PIT ustalane są według znowelizowanej ustawy o dochodach JST. Uwzględniają nowy kształt polityki podatków dochodowych, wprowadzonych w ubiegłym roku w ramach pakietu ustaw Polskiego Ładu. W wyniku tych zmian władze lokalne w dłuższej perspektywie stracą 132 mld zł! Zdaniem wielu ekspertów i samorządowców - uwzględniając zmiany podatkowe z lat 2019 i 2020 - wyliczenia te są niedoszacowane.

– Wyraźnie zauważalne niekorzystne trendy w finansach lokalnych wskazują na pilną potrzebę zmian w relacjach między sektorem rządowym i samorządowym, przywracających zgodność systemu finansowania JST z pozycją ustrojową samorządu terytorialnego.

Samorządy przede wszystkim potrzebują trwałej stabilności, aby móc spokojnie rozwijać się i

pracować dla mieszkańców. Mówiąc wprost – potrzebujemy normalności i partnerstwa! – mówił marszałek Adam Struzik.

Ocena wpływów na sektor finansowy projektu ustawy o wsparciu jednostek samorządu terytorialnego w związku z Programem Polski Ład przewiduje w okresie 10 lat wsparcie finansów JST w wysokości 47,6 mld zł. Oczywiście jest, iż rekompensata ubytków dochodów jest niewystarczająca, a wniosek jest tylko jeden: wprowadzenie korzystnych – przynajmniej dla społeczeństwa – zmian w podatku PIT rząd realizuje na koszt jednostek samorządu terytorialnego. To bowiem ich budżety poniosą główny ciężar tych zmian.

Należy docenić sam fakt, że rządzący dostrzegli problemy JST ze spięciem budżetów. Na tym jednak pochwały się kończą. Zaznaczyć trzeba fakt, iż w ostatnich latach obserwuje się systematyczne pozbawianie samorządów podmiotowości finansowej na rzecz centralnie kreowanej strategii dotacji. Najpierw rząd samorządom zabiera pieniądze, a potem je przekazuje, aby pokazać, że pomaga i wspiera JST.

Wpływ pandemii na JST

Kolejnym ciosem była pandemia. Znacząco osłabiła ona gospodarkę w całym kraju i pogorszyła sytuację na rynku pracy, jak również sytuację finansów publicznych, w tym finansów jednostek samorządu terytorialnego. Pandemia wpłynęła na spadek liczby planowanych oraz zrealizowanych inwestycji. Wiele projektów zostało przesuniętych w czasie.

Strona rządowa podjęła działania, które mają uzupełnić uszczuplone dochody samorządów. Jedną z inicjatyw było utworzenie Funduszu Inwestycji Samorządowych przeznaczonych wyłącznie na inwestycje. Podział środków jednak budził wiele emocji i kontrowersji. Krytykowano bardzo niejednoznaczne reguły podziału środków w ramach drugiej puli funduszu, a także zwracano uwagę, iż wsparcie to nie zrekompensowało ubytków dochodów. Samorządowcy w swoich wystąpieniach podkreślali, że nawet najlepszy mechanizm konkursowego wsparcia ma charakter czysto interwencyjny i domagali się systemowego i trwałego uzdrowienia sytuacji finansowej JST.

Inflacja i kryzys energetyczny a JST

Dodatkowo w dobie kryzysu energetycznego samorządowcy głowią się nad tym, jak zimą ogrzać swoich mieszkańców i jak w przyszłości ograniczyć koszty energii, mając w perspektywie brak środków z KPO i z funduszy spójności. Doszły też problemy z inflacją, która poza wzrostem opłat oznacza też m.in. konieczność podwyżek wynagrodzeń.

Statuetki dla najlepszych samorządów

Marszałek Adam Struzik wręczył statuetki najlepszym samorządom w II Rankingu Gmin Województwa Mazowieckiego.

[Laureaci Rankingu Gmin Województwa Mazowieckiego 2022](#)

W debacie dotyczącej sytuacji finansowej JST wziął udział marszałek Adam Struzik

Fot. arch. UMWM

Marszałek Adam Struzik wręczył statuetki najlepszym samorządom w II Rankingu Gmin Województwa Mazowieckiego.

źródło: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

Ranking gmin województwa mazowieckiego jest inicjatywą Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego

źródło: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl